

Озконова Жазгул Асимкановна
ОИӨК «Кыргызстан Эл аралык университети»
«Филология жана коммуникация» факультети
Тел.: 0708 11 90 97
Ozkonova_1988@mail.ru

Озконова Жазгуль Асимкановна
УНПК «Международный университет Кыргызской Республики»
Факультет «Филологии и коммуникация»
Ozkonova Zhazgul Asimkanovna
ERPC “International University of the Kyrgyz Republic”
Faculty of Philology and Communication

СОЦИАЛДЫК ТАРМАКТАГЫ МААЛЫМАТТАРДЫН КООМГО ТИЙГИЗГЕН ТААСИРИ

ВЛИЯНИЕ СОЦИАЛЬНЫХ СЕТЕЙ НА ОБЩЕСТВО

THE IMPACT OF NETWORKING SITES TO SOCIETY

Аннотациясы: Бул макала бүгүнкү күндө эң актуалдуу интернет журналистиканын өнүгүүсү жана интернет булактарынан тараган маалыматтарды изилдөө. Тактап айтсак социалдык тармактагы маалыматтардын коомго тийгизген оң жана терс таасири тууралуу, салыштыруу иретинде изилденген. Ошондой эле социалдык тармактагы журналистер (жарандык журналистер) менен чыныгы ЖМК журналистерден айырмачылыгы жана өзгөчөлүгү тууралуу талкууланган.

Негизги сөздөр: Интернет журналистика, социалдык тармак, маалыматын чагылдырылышы, таблицалар.

Аннотация: В данной статье рассмотрены форму коммуникации в Интернете как социальные сети и сетевых коммуникаций в современном обществе, которые вносят новые формы передачи информации. Современном обществе характеризуется бурным ростом количество пользователей Интернета и в связи с этим в статье идет сравнительный анализ между новостями, которое освещает журналисты СМИ и журналисты в социальных сетях(народ) и влияние на общество. Так же в статье остоновливаюсь на взаимодействии СМИ и социальных сетей, рассматривается влияние социальных сетей на продвижение журналистики.

Ключевые слова: Интернет журналистика, социальная сеть, освещение новостей в соц.сетях.

Abstract: This article considers the form of communication on the Internet as social networks and network communications in modern society, which introduce new forms of information transfer. Modern society is characterized by a rapid increase in the number of Internet users, and in this regard, the article compares the analysis of news that media journalists and journalists report on social networks (people) and influence on society. Also in the article, I stop on the interaction of media and social networks, consider the influence of social networks on the promotion of journalism.

Key words: Internet journalism, social network, news coverage in social networks

Бүгүнкү күндө инновациалык технологиянын өнүгүүсү менен коомубузда чон өзгөрүүлөр болуп келет жана дагы да боло бермекчи. 21- кылым технологиянын кылымы деп бекеринен айтылбаса керек. Алардын

бири “интернет”- эн актуалдуу темалардын бири, азыркы учурда адамдардын көпчүлүгү өз жашоосун интернет менен кошо коштоп келет. Кичинекей мектеп жашындагы балдардан баштап, пенсионер адамдарга чейин интернет

эмне экенин билебиз. Ал эми технологиянын өнүгүүсү журналистика багытында дагы бир топ, чөн өзгөрүүлөргө алып келген. Алардын бири интернет журналистика, азыр интернетке телефон, радиоканал, чөнтөк телефон, спутник байланышы, кабелдик телекөрсөтүү, оптика-волокондук атайын линиялар, жөнөкөй эле электропровод аркылуу кирсе болот., жада калса Эл аралык космос станциясында да Интернетке кирүү мүмкүнчүлүгү түзүлдү. Интернетти мүмкүнчүлүгү чексиздикке кетип баратат. Компьютери бар ар бир адам эл аралык маалымат мейкиндигинде эркин сүзүп жүрө алат. Мультимедиа системасы улам, күн сайын жаңы ачылышы менен таң калтырып келет. Интернет – глобалдуу коммуникациянын каражатына айланды.

Бүгүнкү күндө интернет жашообуздун ажырагыс бир бөлүгүнө. Ансыз жашоо токтоп калгандай сезилет. Ар бирибиз жаш-кары дебей колубузга уюлдук телефон алып, каалаган маалыматты каалаган учурда коро алабыз. Бирок ошол эле мезгилде интернеттин онугуусу менен биргеликте, коомубузда жалган тастыкталбаган маалыматтар кенири жайылып келет. Кун откон сайын жашообузда социалдык тармактардын оорду кенейип барат. Адамдарга телефонсуз жашоо мүмкүнбү? Социалдык тармактар коомго кандай таасирин тийгизип

келет? Деген суроолор көп.

Таң атаары менен уйкудан турганда ар бирибиз уюлдук телефонубузду карайбыз, Инстаграм, Фейсбук, майл ру(менин дүйнөм), одноклассники(классташтар), Твиттер сыяктуу сайттарга киребиз. Булар жашообуздун өзөгү болуп калды. «Бүгүнкү күндө Кыргызстанда интернет колдонуучулардын саны 2.5 миллионго жетти. Алардын ичинен 1,5 миллиондон көбү социалдык тармактарда отурушат»- деп, транспорт жана маалымат министирлигинен билдиришкен. Кыргызстанда социалдык тармакты колдонуучулардын жашы копчулугу 15-жаштан 50 жашка чейинки жарандар. Алсак төмөнкү таблицада 1.2 көрсөтүлгөн

Министрлигинин катышуусунун негизинде, видеодогу бала эмес башка бала каза болгонун жана мында бир эле окуя эмес, эки башка окуя болгону тастыкталган. Бул эмнени айтып жатат? Азыркы учурда орчундуу окуялардын такталбай интернет булактарына киргизилгени баарыбызды кыжаалат кылат. Ал эми бул видео, көрүүчүлөргө ар кандай таасирин тийгизген. Бүгүнкү күндө журналистер өзүлөрү бул окуянын негизинде Ички Иштер Министрлиги менен биргеликте иликтөө жүргүзүп келишет. Бул маалымат бүгүнкү күндүн аталышы менен чын менен калптын аралашып жалган маалыматты же тастыкталбаган маалымат (Фейковые

Топ-15 СМИ Кыргызстана по аудитории в соцсетях			Топ-15 СМИ Кыргызстана по вовлеченности в соцсетях		
№	СМИ	Аудитория	№	СМИ	Вовлеченность
1	Azattyk.org	397 082	1	Azattyk.org	92 409
2	Novostibishkeka.ru	165 382	2	Kaktus.Media	73 707
3	Kaktus.Media	150 075	3	Akipress.org	35 283
4	Kloop.kg	102 611	4	Sputnik.kg	34 888
5	Akipress.org	100 428	5	Novostibishkeka.ru	30 654
6	Sputnik.kg	93 651	6	Kloop.kg	12 736
7	Ktrk.kg	83 928	7	Vesti.kg	11 653
8	Knews.kg	56 355	8	Ktrk.kg	11 285
9	Vb.kg	54 150	9	24.kg	9 862
10	Limon.kg	39 344	10	Knews.kg	6 737
11	Gazeta.kg	34 578	11	Limon.kg	5 758
12	24.kg	32 426	12	kabar24.kg	4 136
13	5News.kg Rus	24 676	13	Kabar.kg	3 373
14	Kabar.kg	20 622	14	Akchabar.kg	2 685
15	Kyrtag.kg	18 308	15	Vb.kg	1 860

новости) болуп келет. Мындай маалыматтар азыркы учурдагы Сирия мамлекетинде болуп жаткан согушта да ар кандай чындыкка жатпаган, жасалма маалыматтардын кесепетинен

мамлекеттер арасында согушка алып бара жатат. Алсак Сирияда химиялык курал-жабдыктарды чыгарып, колдонуп жатат деген жасалма, жалган маалыматка таянап, Америка жана башка мемлекеттер биригип Сирияга ракета-ларды атырылган. Бул чындыкка жатпаган, социалдык тармактан таркаган маалыматтардын кесепетинен дүйнөдө түшүнбөстүктүн келип чыгышына түрткү болуп келет. Ал эми социалдык тармакта мындай маалыматтар көп эсе.

Мындан тышкары интернетти, социалдык тармакты пайдаланып ушак кептердин айынан, элдердин ортосунда ар кандай пикир келишпестиктер болуп, митингдерге чейин чыккан

учурлар көрүнүүдө. Буга мисал катары Россия мамлекетинин Кемерово шаарындагы “Зимняя вишня” соода борборунда болгон орттун негизинде, социалдык тармактарда Украиналык пранкер Евгений Волнов (калпычынын) тамашасынан келип чыккан ар кандай ушак кептер элди 27-мартта Кемерово шаарында митинге чыгарган. Буга Украинанын кызыкчылыгы

болгон, алар социалдык тармактар аркылуу элди үгүттөп көтөргөнгө жасаган аракети. Социалдык тармакты колдонуу менен ар ким, жада калса ар бир мамлекет өз кызыкчылыгы үчүн элдин башын айлантуу менен коомго терс таасирин тийгизип келет.

Ал эми бизде Кыргызстанда кече эле 27.04.2018ж Ак үйдө иштейм деп калп айтып, чиновниктерди коркутуп телефон чалган адам кармалган.

Ал Ысык-Көл облусунун жетекчисине «Президенттин аппаратынын жетекчилеринин биримин» деп телефон чалган. Ал сүйлөшүү учурунда аталган жетекчилерди «иштен алдырам» деп коркутуп, Ысык-Көлдү өнүктүрүү фондун башкаруу боюнча дирекциянын директорунун мурдагы орун басарын кайрадан кызматка алууну талап кылган. Ал адам дирекциядан каражаттарды менчиктеп алуу боюнча кылмыш ишке тиешеси бар адам болгон.

Бүгүнкү күндө ушундай жалган телефон чалуулардын (пранкерлер) көбөйгөндүгүнө байланыштуу УКМК адамдарды сак болууга жана шектүү чалуулар болсо дароо укук коргоо органдарына кайрылууга чакырат.

Соцтармактын оң жана пайдалуу жагы – эч бир ЖМКны күтпөстөн жана эч кимге көз каранды болбостон, көп тараптуу маалыматка ээ боло алат. Терс жагы – кайсы гана соцтармак болбосун, мейли Facebook, Twitter, Instagram, жана башкалар, ал жердеги колдонуучулар чыгарган маалыматын карап, окуп отуруп, көп убакыт жоготууга дуушар болот. Ар бир адам бир кундо жок эле дегенде 2-3 саатын интернетке кетирет.

Экинчиден – соцтармакта чыккан маалыматтын баары тастыкталган, текшерилген, так маалымат экендигин аныктоо мүмкүн болбо-

гондуктан, толук ишенүү кыйын. Соцтармакта чыккан маалыматтын тактыгы үчүн аны чыгаргандар азырынча эч кандай жоопкерчиликке тартылбайт. Бирок ошол эле учурда алардын маалыматтын таркатууну токтотууга эч ким жолтоо да кыла албайт. Журналист болсо, кайсы гана маалымат булагында болбосун, чыгарган маалыматынын тактыгы үчүн толук жооп берет. Андыктан соцтармактагы колдонуучулар менен журналисттердин жоопкерчилиги эч качан бирдей боло албайт.

Бирок ошол эле учурда таяктын эки учу бар дегендей социалдык тармактын терс эле эмес он жагы да бар. Алсак журналистин жана ЖМКнын аралашуусу жок эле бир далай маалыматтар интернет колдонуучулар (эл) аркылуу таркатыла баштады. Мисалга алсак Ош базары өрттөнүп жатканда журналисттерден биринчи болуп жарандык журналистер (элдер) билдиришкен. Ошону менен бирге маршруткарлардын токтоп калганы туралуу дагы соцтармактардан биринчи маалымат таркаган. Азыркы учурда ар-бир журналист социалдык тармактагы таралган маалыматтарга да көз салууга мажбур болууда. Ошол булактардагы айтылган маалымат журналистке пайдалуу маалымат табууга жана аны коомго жеткирүүгө мүмкүнчүлүк ачууда. Социалдык тармакта тараган маалыматка журналист үлгүрбөй же кызыкпай калса, көптөгөн кызыктуу окуялардан сыртта калат. Ошол себептен социалдык тармакты колдонуучулар кадимки ЖМКларда тараган маалыматка

атаандаша тургандай маалыматты тарката алат жана коомчулукка журналисттердей эле таасир кыла ала тургандай деңгээлге баратабыз. Соцтармактар коомдо ЖМКлар жок эле маалымат алмашып турууга жол ачты. Ошол себептен соцтармакка кирген ар-бир кардар интернеттен тигил же бул керектүү маалыматты ала алат.

Ал эми социалдык тармактардын жаштарга тийгизген таасирлери туурасында азыркы күнгө чейин эки ача пикирлер айтылып келет. Бирок акыркы учурда жаштар социалдык тармактар аркылуу ар кандай долбоорлорду ишке ашырып, кайрымдуулук акцияларын жүргүзүп, бир топ алгылыктуу иштерди аткарууда. Мындан улам, социалдык тармактардын кайсыл жагын сиңирип алуу ар кимдин өзүнө көз каранды деген ой менен бүтүргүм келет..

Колдонулган адабияттар:

1. Бакыт Орунбеков. Журналистика негиздери. Бишкек- 2015ж
2. Симакова С.И. Современная журналистика и социальные сети. М—2012г.
3. www.azattyk.kg
4. www.Kaktus.kg
5. www.Akipress.kg
6. www.Lenta.ru
7. www.mail.ru
8. NEWSru.com
9. См.: http://www.redactor.in.ua/media_new/1507.html.
10. См.: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Fb>

